

UJ

KÉP

Keren Hajjeszod Centralbureau
für Mitteleuropa
Sächsishe str. 8. Berlin W. 15.

ZSIDO-POLITIKAI

Program és husosfazék

Izgatottan vesszük a kezünkbe a bukarosti lapokat, tágranyit szemmel, mohó zárt-sággal olvassuk el a politikai kommunikációt a a szánk szás tragikus kérdést hallat. Hát mi lesz? Egyesülnek vagy nem egyesülnek? Meg lesz a kooperáció vagy nem lesz meg? Értékeznék vagy nem értékeznék? Határoznak vagy nem határoznak? Hónapok óta nincs más probléma, csak ez. Amikor az ember már azt hinná, hogy minden rendben van, lehet fel-lelegzeni, meztlen a cáfolat, hogy még nem. Még nem egyesültek, még nem paktáltak, még nem kooperáltak, még nem sikerült megegyezniük, még külön utakon haladnak. Édes jó istenem, akkor hát mi lesz? Mi történik az országgal, ha mindig csak cáfolják és nem megerősítik? Hiszen ez rettenetes! Ennél a bizonytalanságnál már sokkal jobb volna, ha bizonyosan tudnánk, hogy nem. De azt nem sikerül megtudnunk soha. Mert a tárgyalás megszakad, de nem örökre, csak átjut a fonalat, mint a biedermeier korok észegő udvarlója, aki kovályogtatja két kezén a mattingot, de ha az imádott görben talál ráérezni, elejtü. Miért ejti el? Hogy ismét felvegye. Nos, a tárgyalások fonalat is csak azért. Hiszen előbb-utóbb megiscsak meg fognak egyezni, de mindentudó teremtőnk, milyen hosszú ez a politikai matring? Sokáig már nem lehet bírni. Tudunk kell, igen vagy nem, holnap vagy holnapután, ezen a héten vagy a jövő héten, de valami biztosan. Mikor fog már meg egyezni a liberálispart a nemzetipárttal? Ma megint reménykedünk, hogy megiscsak megtörténik, aminek még kell történnie, mert tegnap megint fontos ügyekben értékeszték a liberálisok. Mi mások lehetnek e fontos ügyek, mint a tárgyalások újrafelvétele és a paktum. Megint reménykedünk, mert más helyről is azzal biztatnak a jólétesült körök, hogy újra találják egy megoldási formulát. Viszont körök, amelyek olyan közel állnak, hogy szinte surolják egymást, arról értesítik, hogy a meg egyezés lehetősége is egészen közel áll. Manint sürgősen Bukarestbe hívták, aki sürgősen itt-honmaradt, de lement sürgősen Vajda és az előzetes egyezséget sürgősen megkötötték.

Féltünk, hogy holnapra megint összegedtek leszünk, megint egy illúzióval szegényebbek, egy kiábrándulással gazdagabbak. Rémes volna elgondolni, hogy az egyezséget meg nem kötötték meg és a jövő hetek ugyanolyan határozatlanságban túsínek el, mint az eddigiek. Hát mit várunk még? A nemzeti párt világsan megmondta a maga követelését, a liberálisok tisztán tudják, hogy ők mit akarnak. A nemzetiek nem kerestek, nem köntör-falaznak, nem alattomoskodnak, ők őszinte, férfias nyíltsággal megmondják, hogy milyen anyagi és személyi követeléseik vannak arra az esetre, ha a kormányt majd sikerül megbuktatnunk és a kooperáció körül uralkodni. Nyit homlokukkal és feltölt sisakcselályal, mint ahogy a lovagekhoz illik. Banyi és ennyi miniszteri állás, ennyi és ennyi államtitkárság, Erdély a nemzeti párté, itt csak nemzeti képviselők választhatók és csak nemzeti tölthetik be a miniszteri és államtitkári állásokat. Ami az anyagiakat illeti, szaporítani kell a Banca Nationala részvényeit, a részvénytöbbséggel a nemzeti párt vezéréit kell rekompenzálni azokért a szenvedésekért, amiket a naza körül kellett eltűrniük a multban és a jelenben. Vannak még Banca Agrara-követelések is: mindez a legtisztább s a legnyitabb

egyszerűséggel. A liberálispart nemkevesbé őszinte és férfias. Neki fentartott miniszterei vannak, fentartott anyagi követelések, fentartott monopóliumai, fentartott bankjai. A helyzet világos és könnyen áttekinthető. Ha pontosan tudom, mit követel ez a fél, mit követel az a fél, már tudom is a megoldást. Hát miért kérd az éji homályban?

Még szerencse, hogy az ország ügyeiről sohasem esik szó. Ezzel csak komplikálnak a dolgot. Ugyan! Ennek az országnak annyi ügye-baja van, közlekedési zavarok, gazdasági bajok, pénzügyi bajok, külföldi kölcsönök, nagy beruházások, nagy építkezések, ipar, kereskedelem, általános megerősödés, konszolidáció, adminisztráció, egységesítés, kultúrügyek, iskoláügyek, hatmillió nemzeti kisebbség kérdése, ügyei-bajai, igazán képtelenség kívánni, hogy ezeket is foglalkozzanak. Ugy tudjuk, hogy a nemzeti pártnak volt valaha valamilyen

programja, ha jól tudjuk, valami Albajuliát emlegettek sokáig és mintha a liberálisoknak is lenne valamelyes országboldogító tervük. De program, országboldogítás, terv, ezzel csak buznák-halasztnak a tárgyalást, csak elsötétítenék a husosfazékat, amely pedig e pillanatban a tüzhely lángján mint egyetlen határozott cél világít. Ki törődik az országgal! Ki törődik a komoly politikával! A fő a konc. A fő az arányok pontos betartása és a személyi egyensúly. És fődolog, hogy a parlamenti türelmetlenség végetérjen s a kormány végre-valahára megbukjon. Ilyen célok érdekében igazán el kell törpülnie az ország ezer sebének, ezer gondjának, ezer bajának és meg kell teremteni végre a meg egyezés alapját, meg kell kötni a paktumot, ki kell osztani az állásokat és a szinekurákat, és be kell tiltetni sürgősen az új kormányt, hogy uralkodjon mindenképp a jövő ember kor legvégső határáig.

A nyugatmagyarországi felkelők nem teszik le a fegyvert

Harcok a határok mentén — Bruck és Királyhida elnéptelenedett — Behívások Nyugatmagyarországon — Hétfőn tárgyalnak Bécsben

— Az Új Kelet tudósítójától —

Bécs, okt. 20. Most már kétségtelen, hogy Nyugatmagyarország átadása nem fog simán történni. A magyar kormány rendeletét az átadási területen nem hajjták végre, a felkelők nem teszik le a fegyvert, és még agresszívebben lépnek fel, mint azelőtt.

Az alsóvezetési és stájer határon a magyar szabadesapatok összekötöttek az osztrák biztonsági erőkkel.

A harc ötvenöt óra hosszat tartott. A magyar csapatok kézigranáttal megrongálták a brucki villamosműveket. Bruck körül gépfegyvereket állítottak fel, amelyekből erős tüzet szórak a városra. Az osztrákok a támadást visszaverték.

Az átadási területen a szabadesapatok vezetői újabb behívást rendeltek el. Az utóbbi napokban behívták az 1898., 1899. korosztályokat. Az 1900-as évfolyamot felszólították, hogy önként lépjenek be a szabadesapatokba. A határ mentén a községek elnéptelenedtek. A lakosság az országrész belsejébe menekült.

Királyhida kihalt, Bruckot szüntelen elhagyja a lakosság.

mert nem bírja a folytonos izzalmat és fél a magyar csapatok bevonulásától. Egész Nyugatmagyarországon kiragasztották a kormány rendeletét, amely fegyverletételre szólítja fel a csapatokat. Eredménytelenül, mert a bandák tovább harcognak. Csupán a diákok utaztak el Nyugatmagyarország területéről, mert attól félnek, hogy elvesztik egyetemi felvételüket.

A „Libre Parole” a velencei konferenciával kapcsolatban a nyugatmagyarországi eseményekről ír. Késéghavonja, hogy ebből a diplomáciai sikerből politikai siker lesz.

Kétségesnek tartja, hogy a magyar kormánynak sikerül lefegyvereznie a felkelőket.

Meggyilkolták a portugál miniszterelnököt

Páris, október 20. Lisszabonban a forradalmárok Kronja miniszterelnököt és három minisztert meggyilkoltak. Az utcai zavargások véres harcokká fejlődtek. A köztársasági elnök a további vérontás megakadályozására belegyezett, hogy új kormány alakuljon. A forradalomba a katonaság is bekapcsolódott. A királyi párt akciója mindjobban terjed.

Az olasz és magyar delegátusok elutaztak Portoroseba

Róma, október 20. (RTL) Olaszország delegátusai elindultak a portorosei konferenciára Avezza nagykövét vezetésével. Budapesti távirat szerint Gratz Gusztáv, a portorosei magyar küldöttség vezetője ma elutazott Bécsebe, ahol két napig marad, azután folytatja útját Portoroseba.

Nem hihető, hogy a felkelők önként leteszik a fegyvert. Az az egy csendőrszázalaj pedig, amely Nyugatmagyarország nyugalmára ügyel, tehetetlen velük szemben.

A velencei tárgyalások nem merítették ki természetesen az egész nyugatmagyarországi kérdést. A velencei egyezmény alapja a további tanácskozásoknak. A tanácskozások felrálva Bécsben és Budapesten lesznek. Egyelőre Bécsben fognak tárgyalni Bánffy külügyminisztert, aki a magyar delegációt vezeti, vasárnapra várják Bécsbe. Hétfőn megindulnak a tanácskozások a velencei határozatok alapján. Az osztrák kormánynak az a célja, hogy a megállapodásokat mennél előbb véglegesítse. Osztrák részről Schöber vezeti a tanácskozást. A magyar kormány határozott választ kért az osztrák kormánytól, a külügyi bizottság ismeretes határozata a velencei meg egyezés ratifikálását jelenti-e. A választ a magyar kormány kérdésére megadja az osztrák kormánynak a nagyhatalmakhoz intézett hivatalos közlése, amely bejelenti, hogy

a külügyi bizottság elfogadta a velencei konferencia határozatait.

Bánffy külügyminiszter nyilatkozott a „Corriera della Sera” munkatársának, akinek azt mondotta, hogy ha a tényleges meg egyezés létrejön, az elkecsoredett magyar hazafiak feltétlenül leteszik a fegyvert. Magyarország örködik a békére, amely Magyarországnak épen olyan érdeke, mint egész Középeurópának. Schöber kancellár szombaton fog Benes cseh külügyminiszterrel találkozni. Ennek a találkozásnak nagy jelentőséget tulajdonítanak. Bécsi politikai körök megállapítják, hogy a velencei egyezmény voltaképpen jegyzőkönyv, amely alapot nyújt a további tárgyalásokra. Keret ez, amelyet csak most kell konkrét tartalommal betölteni.

A második erdélyi cionista konferencia kerületi beosztása és a delegátusok száma

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Mint az Uj Kelet közölte, a második erdélyi országos cionista konferenciát december hónap első felében tartják meg. A Szövetség központi irodája már hetek óta dolgozik a konferencia előkészítő munkálatain. A november 1-én összehívó Nagy Intézőbizottság meg fogja állapítani a konferencia részletes programját és munkarendjét. A Szövetség elnöksége ezzel kapcsolatban a következő hivatalos kommunikét közli:

Az E. Zs. N. Sz. Nagy Intézőbizottságának határozat alapján, az alapszabályok vonatkozó rendelkezéseinek és a sékelfizetés arányának figyelembevételével a II. országos cionista konferenciára a választókerületek és a delegátusok száma a következőképpen állapított meg:

1. Alsóváka (Varsola) 1 delegátus.
2. Apahida (Gyula, Kissármás, Kolozs, Udszentpéter) 1 delegátus.
3. Arad (Aradgyorok, Nagyszerend, Ujszentanna) 9 delegátus.
4. Balázsfalva (Csicsóholdvilág) 3 delegátus.
5. Barót (Nagybacon) 1 delegátus.
6. Belényes 4 delegátus.
7. Beszterce 4 delegátus.
8. Bethlen (Somkerek) 2 delegátus.
9. Borgóprund 1 delegátus.
10. Brassó 6 delegátus.
11. Csikszarada 1 delegátus.
12. Dás (Doboka) 8 delegátus.
13. Dáva 3 delegátus.
14. Dicsőszentmárton (Vámosgálfalva, Kéküllővár) 3 delegátus.
15. Egeres 1 delegátus.
16. Erdőszentgyörgy 1 delegátus.
17. Erzsébetváros (Korodszentmárton) 1 delegátus.
18. Égerhát (Szilágyaptelek) 1 delegátus.
19. Ermihályfalva 1 delegátus.
20. Felsővisó (Izszacsab) 1 delegátus.
21. Fogaras (Alsószombatfalva, Sarkány) 2 delegátus.
22. Gyergyószentmiklós (Gyergyócsomafalva, Gyergyótelek) 2 delegátus.
23. Gyulafehérvár 3 delegátus.
24. Halmi 1 delegátus.
25. Hátszeg (Puj) 5 delegátus.
26. Karánsebes 5 delegátus.
27. Kolozsvár (13 Mizsachi, 25 Cionista) 38 delegátus.

28. Lippa 3 delegátus.
 29. Lugos (Marosina, Focsád) 10 delegátus.
 30. Magyarlőcs (Kápolnakegyháza) 2 delegátus.
 31. Margitta 2 delegátus.
 32. Marosbikszó 1 delegátus.
 33. Marosillye 2 delegátus.
 34. Marosludas (Mezőméshe) 1 delegátus.
 35. Marosvásárhely 12 delegátus.
 36. Marosújvár 2 delegátus.
 37. Maramarosziget 14 delegátus.
 38. Medgyes 1 delegátus.
 39. Mezőtelek 2 delegátus.
 40. Nagybánya 6 delegátus.
 41. Nagyenyed (Bucsun) 9 delegátus.
 42. Nagykároly 2 delegátus.
 43. Nagyszombat (Nagysejk) 9 delegátus.
 44. Naszód (Szálva) 1 delegátus.
 45. Nagylónca 1 delegátus.
 46. Nagyszentmiklós (Perjámos) 1 delegátus.
 47. Nagyvárad (12 Mizsachi, 7 Cionista) 19 delegátus.
 48. Nyárádszereda (Baczkamadaras) 1 delegátus.
 49. Oravicabánya 1 delegátus.
 50. Petrozsény 2 delegátus.
 51. Pécoka 1 delegátus.
 52. Reteg 2 delegátus.
 53. Rév 1 delegátus.
 54. Segesvár 2 delegátus.
 55. Sepsiszentgyörgy (Barátos, Kovászna, Lemhény) 2 delegátus.
 56. Soborin 1 delegátus.
 57. Szamosújvár 1 delegátus.
 58. Szatmár 14 delegátus.
 59. Szászrégen 6 delegátus.
 60. Szászváros 3 delegátus.
 61. Székelyhid 1 delegátus.
 62. Székelyudvarhely (Udvarhely megye) 7 delegátus.
 63. Szilágycsab 1 delegátus.
 64. Szilágycsana 1 delegátus.
 65. Szilágycsemlény 4 delegátus.
 66. Szinreváralja (Avasújváros, Avasfelsőfalu) 2 delegátus.
 67. Szurdok 1 delegátus.
 68. Teks 1 delegátus.
 69. Temesvár 14 delegátus.
 70. Tenke 1 delegátus.
 71. Torda (Aranygyéres) 1 delegátus.
 72. Tövis 1 delegátus.
 73. Vajdahunyád 1 delegátus.
 74. Vulkán (Lupény) 2 delegátus.
 75. Zilah 2 delegátus.
- A konferencia ülését véglegesen a november 1-én ülésező nagy I. B. állapítja meg. A kis I. B. javaslata, hogy december 5-én Kolozsváron tartassék meg a konferencia.
- A választások az I. országos cionista konferenciára megállapított választási szabályzatok alap-

ján legkésőbb november 15-ig ajtendők meg. Erre vonatkozólag a csoportvezetőségekhez külön utasítások mennek.

Ciuj-Kolozsvár, 1921. október 21.

Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség
Elnöksége

Ferenc Mendel
főtákar.

Dr. Fischer Tivadar
elnök.

Ribóvitték a kolozsvári vámraktárakat

Uj vámraktárdijak léptek életbe

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az export és import szabad kifejlődését nagy mértékben akadályozták azok a kezdetleges állapotok, amelyek a vámhivataloknál uralkodtak. Különösen a vámraktárak kis száma és szűk helyiségei azok, amelyek a nagyobb arányú behozattal és kivittal lehetlenné teszik.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara, a kolozsvári vámraktárak ribóvítése érdekében tegnap küldöttségben volt Hosszu Juon vasuti üzletvezetőnél, akinek többek között megemlítették, hogy a kolozsvári szűk vámraktárakban most is husz vagon áru van összehalmozva, egymásra halmozva úgy, hogy sokan technikai-keptelenek portékájukhoz jutni. Hosszu üzletvezető kijelentéssel helyezte a küldöttségnek, hogy a CFR-nek a pályaudvaron levő és alig használt fogyasztási raktárakat a vámárak céljaira legközelebb átadja. Biztató kijelentést tett a vámigazgatóság is, amely a vámraktárak kibővítését és új raktárak építését ígerte meg.

A vámraktárak raktárállatokat egyébként épen a napokban megváltoztatták. A Monitorul Oficial 128. számában megjelent egy rendelet, amely megállapítja, hogy az árúknak a vámraktárakba való elhelyezését három napig semmit, három napon keresztül naponként és százkilogrammonként ötven banit, öt napig egy leit, öt napon túl két leit kell fizetni. Az új vámraktárdijak már egész Románia területén életbe léptek.

Kétségtelen, hogy mindazok a jó reformok, amelyeket a vámtügyek terén alkottunk, kiszámíthatatlan jó hatással vannak egész gazdasági életünkre. A vám volt eddig az, amely a kereskedőket a külkereskedelemtől elriasztotta, már pedig a külkereskedelem a belkereskedelmet is irányítja. Ha külkereskedelmünk nő, a belföldön is megélénkül a forgalom.

Hósanót

Írta: Morris Rosenfeld

Azt tartják, hogy Hósanárabba éjjel meghasad az égboltozat és aki ezt a pillanatot kilesheti és hirtelen kíván magának valamit, annak kívánsága teljesül. Senki sem örült ennek annyira, mint én, aki álmatlanságban szenvedek. Tudtam, hogy én a kedvező pillanatot nem fogom elmulasztani. A zsidók ugyan segítettek a bajon. Föltaláltak erre az éjszakára egy kiválóan hasznos szert az alvás ellen. A „Tikun lólel Hósanárabba“-t. Szarkesztettek egy imádságos könyvet, hogy a hivatást ébren tartsa. Ez a könyv, azt mondják, sokkal hasznosabb, mint a legjobb fekete-kávé, maga a megtestesült álmatlanság. Nekem ez a könyv nem kellett. Én nem sok hasznát veszem. Édeses, mihely a kezembe veszem, úgy alszom, mint a tej...

Hát bizony ébren voltam én egész éjjel, világos kivirradtig. Az agyam meghasadt, de az ég zárva maradt, mint tavaly és annak előtt.

Mindarról, amit ezen a hosszú éjjelen keresztül végiggondoltam, lehetetlen visszaemlékezni. Alig jut eszembe valami. Csak arra emlékszem, ütem és azon gondolkodtam, hogy mit kérjek, mit kívánjak. Az egész jelenleg, úgy mondják, csupán egy milliomod percig tart. No most tessék kívánni! Mielőtt a szád fölnyitnád, már utána is vagy.

Ezért aztán előbb voltam én töprengtem, hogy tulajdonképpen mit kívánjak. De ehhez sem volt sok időm, mert hátha hirtelen megnyílik az ég...

Oh, mily rövid ideig is tart a földi boldogság!

Kérjek-e „életet“? Hiszen élek!
„Hosszu életet“? „Boldog életet“?
Erre nincs elég idő.
Kérjek „kenyeret“?
„Nemcsak kenyéren él az ember“ — mondja az Irás.

„Szeretet“, „szabadság“, „megelégedettség“ — hisz' ezek bizonyára tulhosszu szavak. Végre arra a tapasztalatra jutottam, hogy a legnehezebb a világon a megfelelő szót a megfelelő időben használni...

Erre aztán gondolataim elkalandoztak népemhez. Végiggondoltam szomorú, siralmas helyzetét, fájdalmas elmerülését a sötét gólyaszéjben. Már alig van ereje, hogy bevárja az ég meghasadását és az ég még mindig zárva marad.

Eszembe jutott a „hósanót“. Mint sáskák rohantak meg a fájdalmas gondolatok és kinózták, gyötörték szívemet irgalmatlanul.

Szerencsétlen és vesztve van az a nép, amelynek nincs érzéke a természet szépségei iránt. És az én szegény népemnek nincs meg többé e szent érzéke.

Nem a tavasz virágai, nem a nyár aranykalásai és nem gyönyörű madárdal közepette építi a zsidó az ő kunyhóját és hívja vendégül az „ispizint“.

Nem.

Elhervadt és elsárgult levélhalmok között építi ő sátrát. Szerszámainak csengése egybevegyül a fészkeiktől bucsuzó fecskék szomorú dalával.

A durva őszi szél döngeti az ablakokat illat és pompa elenyészik, midőn a zsidó építi kastélyát.

Mintha bosszantásra tenné ezt, mintha ingerkedve mutatná, hogy ő örül az elmúlásnak, az erdő és mező hervadásának.

Körülbötte halál, onyázzat, az őszi szél vadul súvít a kőmenyeken keresztül és a csupasz fák szomorúan hajlongnak lombtalan ágakkal, a holló szánalmasan lebegtetni fekete szárnyait a magános, ingadozó sátor fölött... A szürke fellegek ijedősen fenyegetnek és ő ott ül benne és örül, vigadozik, mosolyog... De ez még nem minden.

A tragédia csak a „hósanót-tüszel“ évi el tetőpontját, mikor a kétségbeesett egy csomó zöld galyat vesz és egykedvűen csépelgeti le róla a leveleket...

Előbb bejárja a zsidó a félig már haladokló rétet és mezőt, elhalad föltyók és patak mentén és kikeresi a legszebb, a legzöldebb galyacskákat. Forgatja, vizsgálgatja, válogatja, hogy egy levelescske se hiányozzék róluk, hogy a legcsekélyebb hiba se legyen a vesszőcskén.

Gondosan összeszedgeti, megmossa, megtisztogatja és csokorba köti, szentséggel, áhitattal.

És aztán... aztán lelketlenül a padhoz verdesi, míg a zöld levelescskék halomra hevernek lábai alatt... Ezután a galyacskákat, is eldobja. A templomszolgá kisöpri, egy csöpp szemét és semmi más.

Ez a legrettenetesebb bosszu Isten világa, annak szépsége és pompája ellen, melyet a

Pályát épít a Haggibbor

Megmozdult a zsidó társadalom a zsidó testnevelés megmentésére

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Azok a folyton ismétlődő zaklatások és botrányok, melyeknek a kolozsvári Haggibbor sportegyesület, a hivatalos sportkörök, valamint a rivális egyesületek részéről az utóbbi időkben ki volt téve, nagyszorú regenerálódási akciót szült a Haggibborban és a zsidó sporttal rokonszenvező körökben. Ismeretes az a botrányos verekedés, melyet gyűlölködő jelszavakkal dolgozó néhány kolozsvári sportember rendezett a múlt héten a Haggibbor egyik mérkőzése alkalmával. A Haggibbor győztes legénységét botokkal felfegyverzett csőcselék támadta meg és a gyáva ortomádának még napok múltán is folytatódott a következményei. Meg lehetett állapítani, hogy nem csak a sporttéri támadás volt előre és céltudatosan megszervezve, hanem valóságos kampány indult meg a Haggibbor végleges megfojtására. A verekedés folyamán a kolozsvári sportzövetség nem a verekedést ismételten urakat bűntette meg, pedig mindenki tudja, hogy kik rendezték a botrányt, hanem

a Haggibbort sújtotta azzal, hogy két lejátszott mérkőzését megsemmisítette. Két legjobb játékosát három hónapra eltiltotta a játéktól

és kényszerítette a Haggibbort, hogy a megsemmisített mérkőzéseket, a rendes bajnoki meccseken kívül nyolc napon belül lejátsza. Három súlyos mérkőzést kell a Haggibbornak csontka csapatával nyolc nap alatt lejátszani. A célzat nyilvánvaló. Mindenképen meg kell akadályozni, hogy a zsidó Haggibbor ez évben is megnyerje a bajnokságot. És ha mezőnyben, a pályán nem tudják megakadályozni, meg kell kísérni a zöld asztalnál.

A Haggibbort ez a nyílt törekvés sem tudta letörni, sőt újabb erőfeszítésre ösztönözte. Az első büntető mérkőzést tegnap játszotta le. Csontka csapat előtt ki, de soha a Haggibbor legénysége olyan mindent leküzdő lelkesedéssel nem vetette magát a játékba, mint tegnap. Az eredmény nem is maradt el.

Ugyanazt a csapatot, melylyel eredetileg csak eldöntetlenre tudott végezni, tegnap csontka csapatával legyőzte.

A büntetés tehát visszafelé sült el. De ezek az állandó zaklatások úgy látszik más szempontból is jótékonyan hatottak a Hag-

zsidó nem élvezhet, mely után ő nem ahitozhat...

A padhoz vari a hősánot és ezeket gondolja:

„Nem is kiválasztottak és szép ápoltság voltam a Seloach, a Perosz és a Jordán partjain. Engem is gondoztak, tisztogattak és egy gyönyörű zsidó cselekedet kötötték. Aztán gonosz kezek levágták nemes tiszta ünnepi színeim és kitépték a szemébe...”

„Nincs egy talpalatnyi föld, ahol újra meggyökeresedhessek. A vesszőcsék, melyekből ma azt hiszem, hogy az én udvaromon, az én telken nőttem, melyért megfizettem könnyeimmel, veritékkel, véreimmel, — igen ezek az én vesszőcskéim holnap már átváltottak sárkányokká, melyek ütnek és megsebzik testemet...”

„Ami velem történik, történik veletek is. Nesztetek!... nesztetek!... és fetrengjétek megvoitve, eltaszítva, akárcsak én!...”

„A isor és az etrog, ezek az én egykori hazámhoz szólnak, ezekkel büszkélkedni akarok, körülhordozom és megáldom őket. Titket azonban gólsz-galyak, gólsz-vesszők, tépve idegen földön, titket elcsépelek és a szemétre doblak...”

Nem tudom, ez-e az igazi értelme a „hősánot-verseknek”. En theológiát nem tanultam. Lehet, hogy van valami más misztikus magyarázata. En csak azt tudom, hogy azon az átvirrasztott Hősánot-rábbá éjjelen ezek voltak gondolataim.

Jiddisből: Löwenkopf Kálmán.

gibbor tettejére. A Haggibbor, a tegnapi nap folyamán beköltözött a saját klubhelyiségébe és az új győzelmet már ott ünnepelhette meg. Itt kívánja a zsidó sportklub, kulturális életét kiélni.

De Kolozsvár zsidó közönsége sem tudta részvétlenül nézni a Haggibbor ellen folytatott már-már életveszélyes hajszát.

Megszálla indult meg, hogy a Haggibbornak külön sportpályát építsenek.

A sportpálya a tavaszi szezonra már készen is lesz. A résztvevőket nagy lelkesedéssel gyűjtik és a részvényjegyzési felhívás szószókat így hangzik:

„Kolozsvár zsidó népe! Testben és zsidó lélekben erős fiatalágunknak a zsidó névnek és becsületnek országjárta és az ország határain túl is dicsőséget szerző Haggibbor sportegyesületnek pályát építünk. Hogy legyen egy olyan hely, ahol meggyarapodott feladatainak teljesen meg tudjon felelni, ahol Kolozsvár összes zsidó fiatalát, a mi fiainkat testi erőre és ügyességre nevelje és ahol újabb és az eddig is meghaladó dicsőséget szerezzen a zsidó névnek. A sportpályát részvénytársasági alapon építjük meg. A szükséges telkekre már megszereztük az opciót. A sportpályán, a Haggibbor, a testnevelés minden ágára: atlétikára, tornára, birkózásra, vívásra, uszásra focira fogja tanítani és nevelni fiatalágunkat. Önzetesen, erős zsidó nemzedék lesz az. Méltatlan dolog volna a részvények üzleti értékre hivatkozni. Pedig lehetne. Mert egy focipálya építése manapság a legjövődimezőbb üzleti befektetés és a részvényesek busásan megtalálják üzleti hasznukat. De az üzleti haszon mellett örökértékű erkölcsi cselekedet a mi tettünk. A hála és elismerés cselekedete, azzal a Haggibborral szemben, mely annyi megbecsülést szerzett a zsidó névnek. A szülői szeretet cselekedete ez, saját gyermekeink iránt, akiket erőseknek, egészségesnek és szépeknek akarunk látni. Az örök zsidó szíj cselekedete ez az egész zsidó fiatalággal, a mi utódainkkal, a jövő generációval szemben, akikben magunkat és egész zsidó népünket szerezjük. Nagyszerű erkölcsi cselekedet ez melynek azonban meg van az üzleti haszna is. Kolozsvár zsidósága, jegyezze a Haggibbor pályarészvényeket.”

A pályaeépítés kezdeményezőitől nagyon helyes volt az, hogy a részvényjegyzési felhívásban még csak célszót sem tettek a legutóbbi sportbotrányra és arra, hogy a zsidó csapatnak már szinte életveszélyessé vált a városi pályán való mérkőzés. Mert igaz ugyan, hogy a Haggibbor sportpálya egyszer és mindenkorra véget fog vetni ezeknek a botrányoknak, de a végső nemes cél, tud minden melleszemponton, egyedül a zsidó ifjuság testi nevelése.

— Antonescu igazságügyminiszter a bírői elmozdíthatatlanságról. Nagyváradról jelent a Damian: Antonescu igazságügyi miniszter, aki tudvalevőleg Nagyváradon tartózkodik tegnap a bírői elmozdíthatatlanságra vonatkozólag a Damian távirati ügyvédség munkatársa előtt a következőket jelentette ki: A bírői elmozdíthatatlanságról szóló törvény a volt Kormányzó Tanács fűglesztette fel és ez a rendelkezés csak egy másik törvénnyel módosítható. Ezt a törvényt majd egész Romániában egységesen léptetik életbe. Arra a kérdésre, hogy a magyar ügyvédek, akik az idő rövidsége és a kedvezőtlen körülmények miatt még nem sajátíthaták el a román nyelvet, használhatják-e a magyar nyelvet, az igazságügyi miniszter a következőket felelte: Ez a kérdés a minisztertanács elé került és a minisztertanács határozatát a hatóságok megfellelő tapintattal hajtották végre. A román nyelv használata az összes ügyvédekre néve kötelező. Az igazságügyi miniszter tegnap délután megjelent az ügyvédi kamarában, ahol átvette az ügyvédek memorándumát. Dr. Kiss Döme kamarai elnök üdvözölte a minisztert és előterjesztette az ügyvédi kar sérelmeit. Az új kamarai törvény nem felel meg az ügyvédek országos kongresszusa határozatainak és kisebbiti az ügyvédi hivatás méltóságát.

Németország súlyos napjai

A birodalmi kormány krízise — Stegewald kancellárjelölt — Határkijelölő bizottság ment Felsősziléziába — Görög-török tárgyalások Párisban

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, okt. 20. A nagykövetek tanácsa tegnap ülést tartott, amelyen Jules Cambon, lord Harding, Myron, Herrick és Ishi vettek részt. A tanács megállapodott a felsősziléziai határozatok politikájáról és, a határok megállapítására és a gazdasági összeköttetés fenn-tartására vonatkozó intézkedésekről. A konferencia ma délután már meg is szövegezte azt a jegyzéket, amelyet

a berlini és a varsói kormányhoz intéztek.

A nagykövetek tanácsa elhatározta még, hogy albizottságot küld Felsősziléziába, amely ott kijelöli a pontos határvonalakat. A felosztott területről csak akkor fognak kivonulni Le Rond tábornok csapatai, ha a német és a lengyel kormány már aláírta a népszövetség tanácsa által megállapított gazdasági egyezményt.

Felsőszilézia felosztása rövidesen meg fog történni. A német nacionalisták utolsó erőfeszítéssel igyekeznek megakadályozni az átadás zavartalan lebonyolítását.

A német szabadcsapatok az átadási terület több részén ismét akcióba kezdtek

és összeütköztek a megszálló francia katonasággal. A harcokban több francia elesett. Ezek az összeütközések azonban csak muló jelenségek, mert az átadási művelet végrehajtásával a lengyel területeket reguláris lengyel katonaság, a német területeket pedig reguláris német katonaság fogja megszállani, amely elnyom és megakadályoz minden alulról jövő feszültséget.

A birodalmi gyűlés egyébként ma összeül. Ujabbban erősödött Wirth kancellár pozíciója: az sem lehetetlen, hogy Wirth a helyén maradjon. Wirth pozícióját különösen a jobboldali pártok erőfeszítése erősíti. A jobboldali pártok ugyanis mind hangosabban követelik, hogy

az új kancellár a jobboldal felé orientáldjék.

Ez pedig azt jelentené, hogy a köztársasági kormány élén olyan politikus áll, aki voltaképpen a köztársasági államforma ellensége és a monarchia híve. A centrum és a szocialisták tehát összefognak a mai kormány érdekében, mert benne a köztársaság érdekeinek védelmét látják. A Felsősziléziáért szenvedett diplomáciai vereség kezd veszíteni jelentőségéből, mert előtérbe lép a köztársaság állandóan lesbenálló ellensége: a monarchista mozgalom. Stegewald, akit Wirth utódként emlegetnek, Essenben kijelentette, hogy a jövőben követelni kell a békeszerződés revízióját. A nacionalisták erre a Stegewaldra számítanak, aki már most a béke revíziója mellett csinál propagandát. Az antant természetesen nem tűrné a német politikának jobbfelé való eltolódását, épen azért, mert a nacionalisták

nemcsak a császárság veszedelmét, hanem a békemű felberítését is hoznák.

A török-görög béketárgyalások elől sikerülni fog minden akadályt elhárítani. A görög miniszterelnök és a görög külügyminiszter már Párisban van, ahová néhány nappal előbb megérkeztek Kemal pasa megbízottai is. Mielőtt az ellenséges államok küldöttel megbeszélésre töl-nének össze, Briand francia miniszterelnök külön-külön tárgyal mind egyik féllel. Briand először ismerni akarja Angora és Görögország feltételeit, Görögországtól pedig a békekötésért garanciákat kér és

követeli a politikai élet gyökeres átalakítását.

A „Tems” például azt írja, hogy a görög politikában már is mélyreható változások történnek és a jövőben még jelentékenyebb változásoknak kell bekövetkezniük. Görögországnak szakítania kell eddigi politikájával és ismét szorosabb kapcsolatot kell létesítenie a szövetségesekkel.

Hamis címre hívtak egy orvost, hogy közben a lakásába betörhessenek

A rendőrség másnap délig nem kezdte meg a nyomozást

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Szokatlanul érdekes és felfogós betörés történt csütörtökön este Kolozsváron, a Kossuth Lajos-utcában. Itt lakik a 17. számú házban dr. Koronka István orvos. Dr. Koronka a csütörtök estét betegeskedve odahaza töltötte. Nyolc órakor egyfogatu kocsi állt meg a ház előtt, a kocsi leszállt az üléséről és bekopogtatott Koronka rendelőjébe. Az orvos kinyitotta az ajtót és beengedte. A kocsi elmondta, hogy valaki egy levelet adott át neki abból a célból, hogy azt sürgősen adja át az orvosnak. Ezzel át is nyújtotta a levelet. Tartalma a következő volt:

Doktor ur Megkerem Sziveskedjék kifáradni Mert súlyos beteg az anyám. Küldök kocsit halehet Azonnal. Tisztelettel Szabó János Dóndát ut 128 sz. Kolozsvár.

A horitékön a cím így szólt:

Dr. Koronka Ur Kosut Lajos ut 17. sz.

Orvos.

Dr. Koronka, miután elolvasta a levelet, magaravette télikabátját, beült a kocsiába és lehajtott a Dóndát-utra. Itt azonban a 128-ik szám alatt egy üres telek volt, Koronka erre visszafordította a kocsit és egymásután sorra járta az összes nyolccal végződő házakat. Bement a 118, 108, 98, 88. számú házakba, Szabó János nevű lakóról azonban sehol sem tudtak. Kellemetlenül meglepve, de semmi rosszat nem sejtve, hajtott vissza a Kossuth Lajos-utca, ahol amikor a lakásához ért, elengedte a kocsit. A kocsistól még megkérdezte, hogy ki adta neki a levelet és hogy ki van-e fizetve. A kocsi azt válaszolta, hogy a Széchenyi-téren egy körülbelül huszonegy éves, iparoskínésű, rövidkabátos, bajszatlan fiatal ember adta át neki a levelet és tíz lejt is adott.

Koronka, rendes szokása szerint, a kapuja alatt levő második ajtón akart bemenni a lakásába. A nála levő kulcsot betolta a zárba, de az ott megakadt. Először azt hitte, valami szög van benne, próbálta forgatni a kulcsot, de hasztalanul. Erre az első ajtóhoz ment, amely beltről mindig mindig szokott bezárva lenni, most azonban, ahogyan ujjával kissé megnyomta kinyílt.

Mihelyt állapította a közömböt, egy pillanat alatt tisztában volt azzal, hogy mi történt. Az utcai szoba, amelyben a rendelője volt, teljesen fel volt döntve, a szekrények telfeszítve, a fiókok kihuzva állottak, íróasztaláról a levelek és a könyvek össze-vissza dova lent heverték a padlón. Koronka dr. mindaddig nem akart semmihez sem nyúlni, amíg a rendőrségnél az esetről jelentést nem tett. A rendelő ajtaját visszazárta és egy belő kijáraton keresztül az udvarra lépett, majd átment a rendőrségre. Itt azonban az inspekciónak rendőrtiszt, aki a jelentést felvette, azt mondta neki, hogy most senkit nem küldhet ki, vegye csak fel egyedül a lejt, állapítsa meg, mi hiányzik, majd holnap délelőtt kimennek a detektívek. Koronka kénytelen volt visszatérni lakásába, ahol nagyjából megállította, hogy *szekrények, orvosi műszerek, gyógyszerészeti cikkek és ruhák legnagyobb részét, amelyek részben szekrényben, részben a szekrényben levő egyik katonaládába voltak bezárva, valamint a fogászati függő felületét ellopják. Eltűntek ezenkívül összes orvosi és katonai okmányai.* Pénsát, amely a telfeszített szekrényben egy könyvben volt, érintetlenül megtalálta. Az udvari szobában, a kapu felé eső ajtó zárában belül, egy, az övéhez hasonló csak kissé lefaragott kulcs volt. Ebből a körülményből azt hiszi dr. Koronka, hogy a betörés ott jött be, maga mögött bezárta az ajtót és miután dolgát elvégezte, anélkül, hogy észbe jutott volna a kulcsot magához venni, a rendelő ajtaján keresztül eltávozott.

A rendkívül érdekes és kriminológiailag is különösen bűnügyben tegnap déli egy óráig nem kezdődött meg a nyomozás. A detektívek e sorok írásáig nem szálltak ki a helyszínen. A nyomozást ennél fogva hátrébb indították meg.

Többé-kevésbé biztos bűnjelre bázisra. Igen fontos és a bűnügyben valószínűleg célravezető momentum az, hogy dr. Koronka lakásának éppen abból az ajtajából, amelyen át a betörés a szobákba hatolt, nemrégiben eltűnt a kulcs és az orvos egy másikat volt kénytelen csináltatni. Bizonyosra vehető tehát, hogy a betörést az követte el, aki annakidejéig a kulcsot magához vette. A 100. számú börtöncsist, aki a levelet átadó fiatalemberről a legpontosabb információt tudná adni, még szintén nem állították elő a rendőrségen. Ezek után egyáltalában nem lehet majd csodálkozni azon, ha a betörőt nem tudják elfogni, mert éppen elegendő időt hagyták neki arra, hogy megszökjön.

Vajdik a pártok megegyezése

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A régóta húzódó helpolitikai krízist úgy látszik a pártok megegyezésével nem lehet megoldani. Nemcsak Bratianu és Maniu között vannak még mindig áthidalhatatlan ellentétek, de a kormány sem tud egységre jutni a parasztpárttal és a tárgyalások elé egyre újabb nehézségek tornyosulnak.

Maniu újra felvette az érintkezést a liberális párttal. A nemzeti párt tagjai a liberális párttal való tárgyalások ügyében egységes állásfoglalást mutatnak. A tárgyalásokat jelenleg Popovics és Vajda vezeti s Maniu csak a tárgyalások peritektuálására menne le Bukarestbe. Szerdán este a liberális párt fontos értekezletet tartott Bukarestben. Beavatott román politikus erről az értekezletről a következőket mondotta:

A liberális párt elhatározta, hogy újból felveszi a tanácskozási fonalat a román nemzeti párttal. Állítólag találtak oly megoldási formulát, amely mindkét fél teljesen kielégíti. Ez ügyben Maniu Gyulát sürgősen Bukarestbe hívták, aki maga helyett Vajda-Voerod Sándort küldte fel. Állítólag november elején a román nemzeti párt számos nagybizottsága ülésre jön össze Kolozsváron, hogy a paktummal kapcsolatos kérdéseket megbeszéljék.

A kormány- és a parasztpárt megegyezésének eshetőségei csökkentek. Mihaleche ma a Luptatorulban a következő kategorikus nyilatkozatot tette:

— A jelenlegi kormánnyal való együttműködés teljes lehetetlenség és ilyesmiről egyáltalában nem lehet szó.

Bujor és Lupu is cáfolták a kormánnyal való megegyezés híreit. Egyes lapok azonban azt jelentik, hogy a tárgyalások folynak, sőt meg is állapodtak abban, hogy a parasztpárt a parlament munkájába visszatér.

A miniszterelnök legutóbbi beszédéből megállapítható, hogy a kormány sor a nem a legközvetlenebb napokban dől el. A Dimineata ma reggeli száma azt írja, hogy a nemzeti párt és a liberálisok egyesülése még nem jelent kormánybuktatást, mert a kormány párt az utóbbi napokban értékes erősítéseket kapott. Ezzel szemben lapjelentések szólnak arról, hogy a parasztpárt bizonyos elemi erősen rokonszenveznek a nemzeti párttal és így utóbban állanak a kormány és a parasztpárt megegyezésének.

Magyarország nem kap lényeges határkiigazításokat

Páris, október 20. (RTI.) A nagykövetség tanácsa végleg megállapította, hogy Magyarország azon követelése, hogy a trianoni békeszerződés kísérőlevele alapján határain nagyobb változásokat eszközöljen, indokolatlan és nem fogják tekintetbe venni. E határozatot a román külügyminiszternek a tárgyalás a nagykövetség konferenciájához. intézeti memorandum alapján hozták.

PIS PUS

○ A kurzus bukik, tehát kurzista lett. Mert ő mindenfűt megkésik. Megkészt az életével és most megkészt politikai hitvallásával is. Ha ötven évvel előbb él, regényeit talán beosztották volna a kötelező iskolai olvasmányok közé... De így egy kissé elmaradt. Mert míg a zsidó Brody Sándor első regényében már a verizmust kereste (ha vissza tért is később a realizmushoz), ez a délvidéki sváb megmaradt az együgyű romantikánál, a kihalt dzsentrivillánál, a lumpos éjszakánál és ha majmolta is a szinpadon a modernizmust, — tehetséges romantikus maradt. Idővel észrevett egyetmást a nagyvilágból, mert a történelem sarkára léptek, de nem engedte túlságosan közel magához és megmaradt az aniztokraták és a varróleányok kedvenc írójának. Ő írta Gyurkovicsékát és ő írta az ügyeskedő Kék rókat, mert van olyan jószímatu róka, hogy észrevegye az aprópénzre felváltható szinpad szűkségletet. Most kurzista lett, belépett a keresztény nemzeti pártba. Későn jutott el írásában a mai kor szelleméhez, kissé megkésve lépett be a keresztény pártba. Most már egészen biztos, hogy meg fog bukni. A kurzus is és a kurzus legfrisebb hajtsza: Herzeg Ferenc.

★

(—) Olteán és Kuk: két tordai polgár, akik egy évvel ezelőtt még lázadni próbáltak, azután szelíden megnyhűltek a munkában. Olteán és Kuk már elfelejtették a lendületet is, amivel akkor a kezüket felomelték és jogosan azt hitték, hogy azok is elfelejtették, akik látták. A bensejükben talán má hozza is simultak új környezetükhöz, kezdtek szabaddá nézni az emberek szemébe, jött vissza az egyensúlyuk. És most egy kis hosszukás papír, amelyen egy évvel ezelőtt indexre tették őket, megint felborította ezt az egyensúlyt. — Az emberek már régen felomelték a fejüket ezekről a poros papírokról, az ábrándozók abba hagyták a térképnevezést: a szivekben és a szemekben azóta mindenki közeledett egymáshoz. De a papírok most kiöltötték a nyelveiket. Az akták, az indexek, a kartotékek és a dossziék szikár és göbös ujjakkal megint az emberek hónalja alá nyultak és az egyik kart lefejtették a másiktól. És két ember megint hazátalanná lett. Olteán és Kuk, fekete, fehér lista, index — mikor nem fogunk már ilyen dolgokról hallani? ...

★

▷ Tamásdgos sorokat olvasunk a „Zsidó Szemlé”-ben. Ime. A zsidó újév első napján Vikár Béla, a finn fordító előadást tartott a budapesti közgazdasági egyetemen és többek közt ezeket mondotta: „Ma zsidómentes a levegő és magunk között ószintén beszélhetünk. Ajánlom Önöknek, ifju barátaim, hogy jól tanulják meg a gyorsírást. A parlamentben éppen most irtak ki tizenegy gyorsírói állásra pályázatot. És képzeljék el, minden pályázó zsidó volt, mert eddig igazán csak a zsidó tudott gyorsírni. A tizenegy állást természetesen nem töltötték be ilyen körülmények között, hanem megvárják, amíg az Önök évfolyamából tizenegy megfelelő ifju fog kikerülni. Éppen ezért ajánlhatom, hogy jól tanuljanak meg gyorsírni!” Mi ebben a beszédben a legérdekesebb? Ez. A parlament kiírja a pályázatot tizenegy gyorsíróra, mert sürgősen kellenek a gyorsírók. De Vikár vár zsidó újévig, amíg a levegő zsidómentes, hogy közölje a nemzsidókkal az állásokat és nógassa őket a tanulásra. És vár még egy-két évig. Egy-két évig betöltetlenek lesznek az állások, mert addig tart, míg a fiatalok a parlamenti vitagyorsírást megtanulják. A kurzus nemzetgyűlésének ez megfelel, legalább nem fogják levitagyorsírni azt a sok destruktív és marhaságot, amit a té Házban elkövetnek. De naiv ember ez a Vikár, ha azt hiszi, hogy a kurzus bírja odáig.

Életünk gyermekeinkben teljeül. Magunknak adunk, ha a Teremtőnk adunk.

A köztisztviselők államosítása

Az Uj Kelet tudósítójától

Megírtuk, hogy az erdélyi és bánáti alispánok október kilencediki gyűlésén az új közigazgatási törvény javaslatvezetésének megvitatásával kapcsolatban memorandumot szerkesztettek, amelyben kéri a köztisztviselők államosítását, valamint a fizetések rendezését. A kolozsvári prefektúrán most arról értesülünk, hogy az emlékiratot pótlólag kibővítették a nyugdíj-kérdéssel. Az utólag beillesztett pontban a köztisztviselők azt kéri a kormánytól, hogy a nyugdíj-járadék megállapításánál számítsák be a magyar rászám alatt eltöltött szolgálati éveket, ugyiszintén azt az időt is, amelyet a hivatalnokok előzőleg más hivatalokban, vállalatnál vagy magánintézetnél töltöttek el.

A kiegészített memorandumot nyolc tagú küldöttség fogja Bukarestbe vinni. A deputáció elnöke dr. Seridon Leo beszteercanászódi alispán, tagjai pedig Utalea Octavian kolozs megyei, Suciú Victor marostordai, Ciupe György szolnokdohokai és V. Jonescu Darsau háromszék megyei subprefektus, a polgármesterek közül pedig Harsia János marosvásárhelyi, Bucico Coriolan nagyváradi és dr. Wilhelm Goritz nagyszebeni polgármester. A küldöttség utazásának ideje még bizonytalan, mert jelentést várnak Bukarestből, hogy Argetoianu belügy-miniszter mikor tudja fogadni a deputációt. Értesülésünk szerint a memorandumot nyomdába adták sokszorosítás céljából, mert a küldöttség Averescu miniszterelnöknek, Popovici-Tasca nemzetiségi miniszternek, valamint a szenátoroknak és a képviselőknek is fog egy-egy példányt átnyújtani, hogy az ősi ülészakban letárgyalásra kerülő közigazgatási törvényben a tisztviselők kívánságait is be fogják iktatni.

A bukaresti-nagyváradi gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal

Emberéletben nincs kár — Az Uj Kelet munkatársa szemtanúja volt a karambolnak

Az Uj Kelet tudósítójától

A bukaresti gyorsvonat, amely menetrend szerűen délelőtt fél tíz órakor fut be a kolozsvári pályaudvarra, ma négy és fél órai késéssel, délután négy órakor érkezett meg. A késés oka egy könnyen végzetessé válható karambol volt, reggel fél hat órakor Héjasfalva vasúti állomása előtt, ahol a gyorsvonat egy szembejövő tehervonathoz futott, a tehervonat mozdonyának mellő részét és a szénkocsit darabokra zútsa, a lokomotívtestet pedig kivágta a sínparhól. Sok szerencsés körülménynek, de leginkább a gyorsvonat vezetője éberségének köszönhető, hogy néhány horzsoláson kívül nagyobb baj nem történt. A postai küldemények nem rongálódtak meg.

Az esetről munkatársunk, aki a vonaton jött vissza hezarabiai tanulmányutjáról, a következőket írja:

A hajnali szürkületben az alvó és szunyókáló utasokat hirtelen lökés riasztotta föl. A padgyászalókról lezuhantak a kofferok, aszonyi sikoly, jajgatás, háromkodás összevisszasága. A vonat megáll. Az utasok dermedt lélelemben ugrálnak le a kocsikról. Nem lehetett látni, csak elől a mozdony gömböcsé barokk konturjait és aljkor a kúrtóból fölcsapódó lángnyelvüket. Mindonki előre igyekszik; az alkalom a hitvány indulatokat is fölébresztette és ki mondhatná meg honnan, egyszerre vizsgál mozdulatú biánnamherék kerülnek elő. Bejárják a fülkéket, odafászkellik megukat a megdöbbsent utasok közé. Titokzatosan jönnek a megdöbbsent utasok közé. Titokzatosan jönnek a megdöbbsent utasok közé. Titokzatosan jönnek a megdöbbsent utasok közé.

Várunk. Reggeledik; a pára eloszlik, a hegyek mögül kiér a nap és már világosan látjuk a karambol. A balosét körülből száz lépésnyire történt a pályatest ama részétől, ahol csipár kanyarodik Székelyudvarhely felé. A gyorsvonat hatalmas mozdonya parancsoló göggel áll az agyonpötyörött kis lokomotív mellett. Ötközje messze lent a töltés alatt, kazánja behorpadvá, kisebb kamrái széjjelzúzva, a szén elhintve tíz méter körzetben; a faalkatrészek vasfölszerelésükkel együtt szilánkokban hevernek lent a folyó partján.

Az utasok között vannak Methes Péter kolozsvári megyei prefektus és Leonid Paukerov sajtófőnök. Megtudjuk, hogy az összeütközés okozója vagy egy héjasfalvi, vagy valamelyik segesvári forgalmi tiszt, aki a gyorsvonat tíz percnyi késését akarta fölhasználni arra, hogy a tehervonatot átvihesse a székelyudvarhelyi vágányra. Nem állította tehát tilosra az elágazásnál levő jelzőkészüléket. A gyorsvonat vezetője még idejében meglátta a szemben jövő tehervonatot, gyorsan működéskébe hozta a féket, az összeütközést azonban a két gép közelsége miatt nem lehetett már megakadályozni. A tehervonat vezetője és két fűtője az utolsó pillanatokban leugrottak és ennek az elszántságuknak köszönhetően az életüket.

A kiköltött mozdonyroncsot négy órai munkával a Segesvárról berendelt vasúti munkások emelőgépek segítségével végre fölhozták a sínekre. A gyorsvonat utját szabaddá tették és délelőtt tíz óra után folytathatta útját Nagyvárad felé. A helyszíni vizsgálatot egy segesvári bizottság még a reggeli órákban megejtette. (sz. i.)

HIREK

Az Uj Kelet telefonjai:

Szerkesztőség	377
Kiadóhivatal	344
Zs. N. Sz.	538

Május 10-én koronáznak Gyulafehérváron. Bukarestből jelentik, hogy a koronázási bizottság a napokban állást tart, amelyen a koronázási munkálatokkal fog foglalkozni. A királyi pár — hír szerint — május 10-ére óhajtja a koronázás megtartását.

Mitől a háború alatt Moszkvába szállított román arany. A háború alatt a román kormány Oroszországba szállította aranykészletét és azt Moszkvában helyezte biztonságba. A szovjetkormány, miután utalásra jutott, ezt az aranykészletet is lefoglalta. Varsóból most ezt jelentik, hogy a Moszkvában elhelyezett román aranyat most ott nem tudják megtalálni. Valószínű, hogy az aranyat a szovjetkormány külföldi fizetésekre használta fel.

Az „Ivria” héber irodalmi egyesület ma délután fél órakor felolvasást rendez a Calea Regale Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 52. szám alatti neleg zeid iskolában. A felolvasást Zewi Infeld fogja tartani „A nyelv jelentősége” címmel. Az egyesület ezúton is felkéri az összes kolozsvári hebraistákat, valamint a héber nyelvről érdeklődőket, hogy a felolvasáson megjelenjen szíveskedjének.

Jomkippurkor megölték egy zsidót. Jomkippur estején bestiális gyilkosság történt egy Kassához közeli tanyán. A gyilkosság napján özv. Roth Józsefné és Sándor nevű fia a hodrogkereszturi templomban voltak. Mikor hazatérve vacsorához ültek, két ember állított be a kocsimába azzal az ürdygyel, hogy mutassa meg az ut elágazódását. Roth Sándorri elcsalták hazulról és meggyilkolták. A két idegen azután visszament a kocsimába, hogy az örvgyászonyi és a cselédséget megöljék a kirabolhassák a házat. Tervüket azonban több vendég érkezése megzavarta, mire a gyilkosok elmenekültek.

Cseh panaszok a magas román vámok miatt. Pragai lapok rámutatnak a román kompenzációs szerződések végrehajtásának nehézségeire. Azt írják, hogy a halmii román határállomáson alvámolásnál nem veszik figyelembe az áru származási helyét és magas vámat követelnek. A bukaresti csehszlovák konzulátus e tekintetben már interpellált a román kormányt, eddig azonban minden eredmény nélkül.

Bérlet a CFR. vonalaira. A CFR. vonalaira a vasúti minisztérium rendelete alapján bérletjegyeket adnak ki 3, 6 és 12 havi időtartamra kilométrikus arányban. Így például a bérletjegy Bukarestbe Nagyváradról 3 óra I. o. 4288, II. o. 2100, III. 1188 lej. 9 óra I. o. 6825, II. o. 3525, III. o. 2000, 12 hónapra I. o. 11190, II. o. 5625, III. o. 3250 lej. Ez az I. II. osztályú bérlet a gyorsvonatokra is érvényes, a III. osztályú bérlet csak a személyvonatokra. Bérlet bármely vonatszakra váltható s bármikor megrendelhető a hó 1. és 15. napjára. A megrendeléstől számított 10 nap múlva a bérlet a megrendelő rendelkezésére áll.

Országos szakszervezei kongresszus Brassóban. Brassóól jelentik: Csütörtökön reggel kezdődött meg az Apolló-színház termében a román szakszervezetek országos kongresszusa, melyre 60 szakszervezet 75 kiküldöttet delegált, akik 180.000 munkást képviseltek. A kiküldöttek legnagyobb része az erdélyi munkásság képviselőit jelent meg. Az ülést reggel nyolc órakor nyitották meg. A bemutatkozások és a mandátumok igazolása után Grecu és Bartha ártették a kongresszus napirendjének első pontjára: az erkölcsi és anyagi jelentésre. Ismertették a román szakszervezeti mozgalmakat, majd megtárgyalták, hogy a szakszervezeti törvények és az új adótörvényekkel szemben milyen álláspontot foglaljanak el. A vita egész nap előtört.

Tévedésből letartóztattak két román állampolgárt. Mint ismeretes, Románia és Magyarország között megindult a politikai foglyok kicserélése. A két állam megbízottai kölcsönösen megegyeztek abban, hogy azok az egyének, akiket időközben felmentették és szabadlábra helyezték, nem kötelesek kicseréltetni magukat, hanem továbbra is lakóhelyükön maradhatnak annak az országnak, ahol jelenleg élnek. Ennek dacára megtörtént, hogy Oltean és Kuk tordai lakosokat Nagyváradon letartóztatták, mert nem akarták állépni a magyar határt. A letartóztatottak jelenleg a nagyváradi ügyészségen várják a felsőbb intézkedést, amely ezt az adminisztratív tévedést korrigálja.

Megdrágult a tisztviselők fája. Kolozsvár városnak nagyobb kiterjedésű erdei vannak. Az ezekből kitermet fa egy részét a város minden évben a tisztviselők és a város szegényeinek tűzifával való ellátására forpította. A város gazdasági hivatalában nyert értesülésünk szerint a tisztviselők ezidei tűzifa-szükséglete biztosítva van. A fa árát, mely tavaly 30 lei volt köbméterenként, az idén több száz százalékkal felemelték, vagyis egy méter fa hazaszállítva 70 leibe fog kerülni. A város ezt a horribilis áremelést a munkabérek emelkedésével indokolja.

Olesó zöldséget kap Kolozsvár. Kolozsvármegye bevásárlási bizottsága tegnapelőtt tartott gyűlésén elhatározta, hogy az árdrágítás és a spekuláció megszüntetésére hatóság veteménnyel fogja Kolozsvár lakosságát ellátni. A bizottság úgy tervezi, hogy a város zöldség-szükségletét Aradról, Nagyváradról és Temesvárról fogja beszerezni. Arajánlatot fog kérni a kolozsvári és vidéki termelőktől is s a beérkezett ajánlatok közül a legolcsóbbat fogják elfogadni. A bizottság gondoskodni fog arról is, hogy az a termelő, aki a városnak zöldséggel való ellátását vállalta, megfelelő számú vagont kapjon a szállítás zavartalan lefolyásának biztosítására.

Magyarországon statárilisan ítélkeznek a gyújtogatók felett. Budapestről jelentik, hogy Tomcsányi igazságügy-miniszter elrendelte, hogy az ország egész területén gyújtogatás büntette a rögtönítelő bíróságok elé utaltassék. Erre az intézkedésre a Franklin-nyomda, Wolffner-gyár, a Lujza-gőzmalom és a Marta-automobilgyár felgyújtása készítette a kormányt.

Bezárták a fővárosi iskolákat. Bukarestből jelenti a Román Távirati Iroda: A fővárosi iskolákat a skarlátjárvány miatt bezárták.

Troubadur. Teljes erejében mutatkozott be tegnap este a kolozsvári magyar színház operatársulata, Verdi Troubadurjában. Az új művészi erők közül Róssa Ilinek ez volt első bemutatkozása. Azucena szerepében, gyönyörű alt hangjával, mely azonban a felsőbb regiszterekben is a legtisztább csengésű, zajos nyitászini tapsokra ragadta a közönséget. Az operatársulat Róssa Ili szerződtejesével szinte tökéletesre vált. Léva Ilonka a tőle már megszokott bravúrral énekelte szerepét és az elsőrangú két női szereplőnek méltó partnere volt a baritonista Sugár (Luna gróf) és Takács Mihály, Mauricó szerepében. A zene és énekar Bródi karmester vezetésével, kitűnően működött. Még lehet állapítani, hogy az operatársulat, az új erők bevonása után, művészi kiállításban már túlszárnyalja a drámai társulatot is. A közönség lelkesedéssel ünnepelte a művészeket, és Bródi karmestert.

Hánasság. Feuermann Irénke Cluj és Herskovits Hermann Nagykörtvélyes jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Kate Margit Brassó és Fischler Samuel Gherla jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Százmillió börtömanőver a budapesti Hitelbank nevében. Budapestről jelentik: A Hitelbank ma reggel több zürichi banktól táviratot kapott, amelyből megállapították, hogy valaki a Hitelbank nevével visszaélve a zürichi bankoknak sok száz millió magyar korona eladására és kétszer annyi bécsi korona vásárlására adott megbízást. A banknak az a feltevése, hogy az illető ilyen manőverrel akarta az irányzatot a neki kedvező irányba terelni. A rendőrség kiderítette, hogy a Hitelbank nevében tíz svájci banknak küldött apokrif távirat, körtávirat volt, melyet irógépen sokszorosítottak. A rendőrség már nyomom van s valószínű, hogy szenzációs leirtóztatások fognak történni. Zürichben is nagy az izgalom a börtömanőver miatt.

A kereskedelmi akadémiára ezévi megnyitása. Csütörtökön este hat órakor nyitották meg ünnepélyes keretek között a kolozsvári kereskedelmi akadémiára ezévi tanfolyamát. A megnyitón, amelyen dr. Ciortea igazgató mondott beszédet, megjelentek az akadémiára összes tanárai és a hallgatók.

A letartóztatott kommunistaik vallomása. Bukarestből jelentik: A letartóztatott kommunistaik vallomásaiból és az elkövetett iratokból kitűnik, hogy a szervezet összeköttetésben állott a börtönben levő Moszkovics, Cristescu és más kommunista vezérekkel. Az összes merényletek, melyek újabbban nagy számmal fordultak elő, ettől a szervezettől indultak ki. A Moszkvából küldött pénzről részletes kimutatást találtak.

Munkára adják a foglyokat. A Monitorul Oficialban rendelet jelent meg, melynek értelmében a jogerősen fogházbüntetésre ítélt foglyokat kiadják munkára az ország bármely részébe. Minden ügyészségen ki fogják függeszteni a listákat és a munkaadók bárhol jelentkezhetnek a szerződés megkötése végett.

Megölte a pálinka. A kolozsmezei Buda községben 20-án reggel Muresán János ottani földműves fogadást kötött két társával, hogy két liter seprópálinkát megiszik és ettől semmi baja sem lesz. A fogadásban kikötött alkoholemennyiség elfogyasztása után azonban, amint a társaság hazafelé tartott, Muresán eszméletlenül összeesett, mire társai bedobták egy kertbe. Az esti órákban még mindig eszméletlenül találták meg a falubeliek Muresánt, akit be szállítottak a kolozsvári klinikára, ahol ma hajnalban meghalt. Az orvos vizsgálat alkoholmérgezést jelelt meg a halál okul s az ügyészség elrendelte a halott törvényeséki boncolását s megindította az eljárást az ügyben, hogy a haláleset miatt mennyiben terheli a felelősség a mulatozó társaságot.

Rendőrségi hírek. Dr. Kiss Jánosné Csörtör-utca 37. számú lakos bejelentette a rendőrségen, hogy kétezer lelt elloptak tőle. — Komáromi János str. Horea 4. számú lakos testvéréről emelt panaszt.

A kolozsvári sakkverseny második napja. A bajnoki sakkverseny második napja már nagy szenzációt hozott. Gheraszim dán cselben pompás játékkal megverte az egyik favoritot, Gabelt. Mendelssohn francia védelmet választott Tirscher ellen és szivós küzdelem után legyőzte. A Boila—Mathias és Kempeln—Gheorghiu játszmák világosra jobb állásban, a Jeremia—Logothetti parti egyenlő állásban függőben maradt. A harmadik napon a függő játszmákat fogják lebonyolítani.

Felhívás az orvosokhoz. Kolozsvár városi tisztviselői hivatala ismételt felkérte az orvosokat, hogy járványos betegségeket azonnal jelentsék be, mert a szükséges óvintézkedéseket csak így tudják megtenni.

Öz boáltával. Speciális szórófestés, tükrös piros kabát, gözölés és ágytölt tisztítása Cinkud Cluj, Dézama-u. 5.

Átutalásokat Magyarországra, Ausztriába, Csehszlovákiába, Németországra, Olaszországra, Franciaországra, Angliába, Amerikába stb. közvetlen összeköttetései folytán fix napiárfolyamon 24 óra alatt eszközöl, idegen pénzeket legújanyosabban vesz és elad. Közgazdasági Bank Cluj—Kolozsvár, Str. Memorandului (Unió-utca) 20.

KÖZGAZDASÁG

Megindult a gyümölcsszállítás

Nincs elég vagon — Az export akadályai

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Erdély minden évben több millió őrlelt gyümölcsöt exportált külföldre. Tavaly azonban, amikor szokotlanul nagy gyümölcstermés volt, a kivitel szinte lehetetlen volt, sőt a helyi szállítás is lekérdőztetett akadályokba ütközött és így a rengeteg gyümölcs legnagyobb része tönkrement, ami nemcsak a termelőknek, hanem az államra nézve is jelentékeny károsodást jelentett.

A tavalyi eset ismétlődésének megakadályozására az erdélyi és bánati gyümölcstermelők és kereskedők szövetségbe tömörültek. A szövetség már hetekkel ezelőtt intervenált a vasutnál, hogy a vagonkiutalást megnehezítő rendelkezéseket a CFR. függesse fel a gyümölcsszállítás lebonyolításáig, vagy ha ez nem lehetséges, tegye lehetővé, hogy a gyümölcsszállítók előnyben részesüljenek a kiutalásnál. Huszu Juon üzletvezető meg is ígérte, hogy megszünteti a fennálló szállítási anomáliákat és kiállításba helyezte, hogy a CFR. nagyobb mennyiségű vagonot fog a gyümölcsszállítás rendelkezésére bocsátani.

Azóta másfél hónap múlt el. Az üzletvezetőségnek utolsóelőtti konferenciáján, amelyet szeptember elején tartottak meg Bukarestben, a kerület, üzletvezetőségek közösen megegyeztek volt abban hogy az összes CFR. kocsiakat felosztják egymás között. A tervezet szerint a kolozsvári üzletvezetőség hateraz vagonot kap. Tekintettel arra, hogy a gyümölcs szezonára s romlandó, a gyümölcstermelők azt remélték s ígéretet is kaptak, hogy idejében és elegendő kocsi fognak kapni. Ezzel szemben a helyzet az, hogy a gyümölcsöt leszedték és leraktározták, de nem lehet elszállítani.

Hosszu üzletvezető az ügyben munkatársunk előtt a következőket mondotta:

— A kolozsvári üzletvezetésre jutott hateraz kocsi nem kaptuk még meg. Ennek valószínűleg az az oka, hogy a vagonokat nem sikerült még felszabadítani, mert kevés a vagon és mindegyik el van foglalva áruval. Azoknak a kocsioknak a száma, melyeket eddig megkaptunk, elenyészően kisebb, mint ahányat innen kiküldöttünk. A gyümölcstermelők is kaptak belőlük. Nem sokat, de többet nem adhattunk. Nagyon megnehezíti a gyümölcstermelők részére való vagonkiutalást az a miniszteri rendelet, hogy külföldi szállításra csak eredeti CFR. kocsi szabad használni. A vagonokat hosszabb ideig kell nélkülöznünk, mert a gyümölcsöt Csehszlovákiába exportálják és amíg a vagonok vissza nem érkeznek, az általános kocsihiány miatt, a szállítás sem történhetik minden zökkenés nélkül.

— A cukorrépa-termelők szintén nem kapták meg a részükre ígért kétezer vagonot, s így nem tudják a Maros-menti cukorgyárakat zavartalanul ellátni. A cukor nyersanyagának szállítására a vagonkiutaló bizottság mindössze hatvan kocsi engedélyezett, ezek a vagonok minden nap rendelkezésre állanak a termelőknek.

Dr. Gherman Laurián, az Erdélyi és Bánati Gyümölcstermelők és Kereskedők Szövetségének elnöke a gyümölcsszállítás jelenlegi helyzetéről ezeket mondotta:

— A gyümölcsszállítás, ha kisebb arányban is, zavartalanul folyik. Eddig legalább sehonnai sem érkezett panasz. A felforgó akadályok olyan természetűek, amelyeket elhárítani jelenleg nem lehet. Ilyen nehézség például az, hogy az állam csakis olyan országokba engedi meg a kivitel, amelyek gazdasági konvenciót kötöttek Romániával. Egyelőre tehát csak Csehszlovákiába lehet gyümölcsöt szállítani. A másik nagy akadály az, hogy a szállítási tarifa oly magas, hogy a gyümölcsáru nem bírja. Ebben az ügyben is tárgyalunk a vasutal, de Hosszu üzletvezető arról tájékoztatott minket, hogy az új viteldíjszabás három osztályba csoportosítja az árukat s így nem lehet a gyümölcsöt önkényesen olcsóbb tarifa alá első kategóriába sorozni. A tarifa rövidesen revizió alá kerül és akkor több osztályt fognak felállítani s így fogják az egyes cikkeket besorozni, hogy a fuvardíj ne terhelje túl az árut. Ebben az ügyben egyelőre most már erősebb akciót fogunk indítani, amennyiben a Szövetség alapszabályait véglegesen jóváhagyják.

Eladják a német államvasutakat.

A Vossische Zeitung arról számol be, hogy a német kormány a német államvasutak eladása ügyében tárgyal egy német magánérdekeltséggel. A német pénzcsoport 60 milliárd márkát fizet az államnak. Ez az összeg kétszázszázalékosan lényegesen csökkentené a német belső államadósságot. A szerződés azonban a nyereségből az állam részére is biztosít részesedést.

Az aranyban fizetendő luxusadó.

A Monitorul Oficial október 19-iki 160. száma közli a kormány rendeletét, mely az aranyban fizetendő luxusadóra vonatkozik. Eszerint a 3742—1921. számú minisztertanács határozat értelmében aranyban fizetendő luxusadó, vagy effektív aranyban, vagy az arany napi árfolyamának megfelelő mennyiségű bankjegyekben kell befizetni. Az arany hivatalos ellenértékét november elsejéig 100 lei után 2000 leiben, vagy a tarifában előírt díjak huszszorosában állapította meg a kormány.

Beszárták a bukaresti mintavásárt

Bukarestből jelentik: Tegnap délután 4 órakor ünnepélyesen bezárták a bukaresti mintavásárt. Jelen voltak Averescu, Argetoianu, Cudalbu miniszterek és sok közéleti előkelőség. A miniszterter beszédet tartott, melyben kiemelte, hogy a mintavásár eredményei felülmúlták a legvérmesebb reményeket. Köszönetet mondott a résztvevőknek, akik ebben a munkában támogatták a kormányt. — Célunk mondotta a miniszterelnök — állandósítani a kiállítást minden évben ipari kiállítást és mintavásárt rendezni. Ezenkívül ez ország többi centrumában is rendezünk ilyen kiállításokat. Zanne a bukaresti iparkamara elnöke beszélt ezután és köszönetet mondott a kormányának a nyújtott támogatásért, melyel az iparnak oly nagy szolgálatot tett. Manolescu kiállítás kormánybiztos adatokkal bizonyította a sikert. 791 kiállító volt, köztük 348 regábeli, 140 erdélyi, 60 bánati, 55 beszarabiai és 24 bukovinai. A kiállítást 204.000 vendég látogatta, ebbe nincsenek beszámítva az iskolák növendékei és a munkások, akik ingyen nézhettek végig. 30.000 látogató jött a vidékről. A fővárosban járt külföldi missziók és kirándulók is megtekintették a kiállítást. A különböző iparágak közül a keramikai gyártmányokban voltak a legnagyobb tranzakciók.

Megőnyítették a vágómarhák levágását.

Az eddigi rendeletek, mint ismeretes, meglehetősen szűk határok közé szorították a közfogyasztásra szánt vágómarhák számát. Tekintettel arra, hogy az utolsó évben az ország marhaállománya lényegesen megnövekedett és az ideit takarmány termés nem elegendő a megnövekedett marhaállomány ellátására, a kormány elhatározta, hogy az eddigi rendelkezéseket enyhíti. A Monitorul Oficial október 19-én megjelent 160. száma hozza nyilvánosságra az erre vonatkozó rendelet, amely a levágásra megengedett vágóállat nemekét a következőkben sorolja fel: ökrök, tehénok és bivalyok 6 hónapos koron felül, nemesített fajú ökrök és tehénok 4 éven felül, bármilyen fajú tinók 1—6 hónapig, minden koru és fajú juhok, birkák, kecskék, bárányok, sertések, kocák, valamint malacok. A rendelet csupán az úszók levágását tiltja meg teljesen. A vágóhidak minden nap rendelkezésre állanak.

Panasznap a vámviszállások miatt. A központi vámigazgatóság, amelyben egyre-másra érkeztek a panaszok az áruk rendszertelen kiadása, megdézsmálása és a vámtételek önkényes alkalmazása miatt utastotta a kolozsvári vámigazgatóság vezetőjét, hogy a Gyáriparosok Szövetségének helyiségében jelenjen meg, a panaszokat vegye fel s ezeket terjessze be a központba. A panasznapot október hó 27-ére tűzték ki és most a Gyáriparosok Szövetsége felhívással fordul az érdekeltekhez, hogy szombaton délelőtt 11 órakor jelenjenek meg a Szövetség Erzsébet-ut 30. szám alatti helyiségében s panaszukat közöljék.

Titulescu pénzügyminiszter az adótörvényről. Bukarestből jelentik, hogy a pénzügyminiszter tegnap meghívott újságírók előtt hosszabb előadást tartott pénzügyi reformjairól és azoknak esetleges megváltoztatásáról. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy mindaddig, míg az állam jövedelmeinek tiszta képe ki nem alakul, az adótörvényt változtatással fogják alkalmazni. Ha a munkálatok, amelyek a luxus és forgalmi adókból befolyó jövedelmek felbecsülésére most vannak folyamatban, a megfelelő eredménnyel fognak járni, ő maga fogja a törvényhozásnak az adóterhek leszállítását javasolni. Különben is szükségesnek tartja a pénzügyminiszter, hogy nagyobb adókat hajtsanak be mindaddig, míg a lei külföldi árfolyama meg nem javul.

Valutapiac:

Párizs, okt. 21. Bukarest 10 1/2, London 5440—, Newyork 1838-50, Belgium 98-25, Róma 54-25, Svájc —, Madrid —, Prága —, Berlin 9 1/2 Béc 087, Amsterdam —.

Bécs, okt. 21. Lei 21-50, dinár 3950—, daltje 2915—, belga frank —, francia frank 200—, svájci frank 529—, holland forint —, dán korona —, jugoszláv korona —, norvég korona —, svéd korona —, szokol 8025, magyar korona 390—, leva —, lira 112—, marka 17-20, leagyel marka 70—, font sterling 11400, rubel —.

Prága, október 21. Lei 68-25, dinár 130-25, marka 60-50, leva 61-25 svájci frank 1757-50, norvég korona 1233-50, dán korona 1798—, svéd korona 2153—, lira 308-50, francia frank 688—, font sterling —, dollar 9887-50, osztr. kor. 280—, holl. for. 3258, belga frank —, leagyel marka 150—, magyar kor. 1285—.

Berlin, okt. 21. Bukarest —, Amsterdam —, Brüsszel —, Kristiania 2012-85, Kopenhága 3081-25, Stockholm 3698-50, Helsingfors —, Róma 614-35, London 618-35, Newyork 157-84, Párizs 1123-85, Zürich —, Madrid —, Béc 903—, Prága 169-30, Budapest 2262.

Zürich, okt. 21. Bukarest 400—, Berlin 340—, Amsterdam 185—, Newyork 545—, London 2134—, Párizs 939—, Milano 2125—, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 575—, Budapest 70—, Zágráb 180—, Buenosayres —, Varsó 12—, Béc 31—, osztr. leb. kor. 22—.

Budapest, okt. 21. Lei 573—, napoleon 2265—, font sterling 29-30, leva 490—, dollar 788—, francia frank 52-75—, marka 493—, lira 28—, osztr. kor. 25-75—, rubel 32—, szokol 787—, svájci frank 136—, dinár 1030—, leagyel marka 16-25.

SZÍNHÁZ

Gólem ember akar lenni

A mozivászon, az opera és a regény Gólem-alkjai után ez az első alkalom, hogy a legendás agyámbor komoly drámai maggal színpadra kerül. Kaczer Illés erőteljes és mozgalmos egyfelvonásosában. Gólemet fájdalmasan tragikusá teszi az emberi szerelem. A szenvedő szerelemnek nem a lírája, de a tét és lázadó tragédiája ez a darab. Az óromba Gólem fellázad a tétje ellen, számunkéri tőle, miért teremtette rútnak és miért teremtette egyáltalán. Követeli az élet értelmét és örömeit. Ezen a ponton szimbóluma Gólem az embernek, aki kielégíthetetlen vágyaival s az örök lázadás mértékével fordul a teremtés felé. A darab elejétől végig feszülő izgalom és érdekesség. Egy órán keresztül kényszeríti a hallgatót a figyelemre, nem egy helyen lélegzetvisszatartva figyeljük a harcot, mert négy ember sorsa függ a kimenetelén. A címszerepben Oláh Ferencnek új erős alakításra nyílik alkalm. A mágius Löw rabbit Táray játsza, a rabbi leánya, akit Gólem ölelése sorvaszt, Izsáky Margit. Titkos szerelmese, az ifjú famulus, Forgács Sándor. Egy öreg famulust Mihályfy ábrázol. A darab bemutatója szerdán, 26-án lesz. Vele egyidejűleg kerül repertoár Molière klasszikus vígjátéka, Tartuffe.

NAGYAN SZÍNHÁZ HETI MŰSOR:

Szombat A kis kadet. (Operettjúdonság, 2-odszor. Rendes helyarákkal. Napibérlet 31. szám. C.)

Vasárnap délután: Az obsitos. Operett, 46-odszor. Olcsó helyarákkal.)

Vasárnap este: A kis kadet. (Operettjúdonság, 3-odszor. Bérletiszűnet. Rendes helyarákkal.)

Hétfő: A kis kadet. (Operettjúdonság, 4-odszor. Napibérlet 32. szám. D. Rendes helyarákkal.)

A másorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Vasárnapi előadások. Két operettelőadást lesz vasárnap a magyar színházban. Délután fél 4 órakor Kálmán Imre és Bakonyi Károly hangulatos és népszerű Obsitos-át adják olcsó helyarákkal. Aldor Juliskával, Sereg Marcsával, Hajnal Klárával, Réthelyivel, Ledveivel, Nagy Gyulával a főszerepekben. Este fél nyolckor bérletiszűnetben, de rendes helyarákkal kerül színpadra negyedszer Farkas Imre új operettje, a Kis kadet. A jövő heti premier. Szerda este premier lesz a színházban. Kaczer Illés mélyen szántó, érdekesítő új drámája a Gólem ember akar lenni fog színpadra kerülni. Gólem előkészületek után a főszerepekben Tárayval, Oláh Ferencsel, Izsáky Margittal, Forgács Sándorral, Mihályfyval. Vele egy estén új betanulással s új szereposztással fogják előadni Molière 5 felvonásos Tartuffe-jét. A címszerepben Janovics Jenővel, Dorina szerepében Izsáky Margittal, Marianne szerepében Táray Böskevel, a többi szerepekben pedig Bernáth Erzséivel, Lackó Arankával, Táray Ferencsel, Oláh Ferencsel, Lengyel Vilmossal, Réthelyivel, Mihályfyval. Csütörtök este másodszor adják a Gólem ember akar lenni című drámát, ezúttal Mascagni Parasztheisztjével. Leányvásár. Olyan nagy szeretettel és lelkesedéssel fogadta a közönség a leányvásár felújítását, hogy kedd este újra kitűzték, a népszerű Jacobi-Martos operettet előadásra. Tom Miglcs szerepét ezúttal Réthely Odón fogja játszani. Kedd este Duó (Lucy) Sereg Marcsa, (Bessye), Berkó József, Ledvey, Nagy Gyula, Miklósy Margit játsszák a többi szerepet.

Főszereposztó: DR. FISCHER JOZSEF
Előadó szereposztó: MÁRTON BRNÓ
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv. társaság.
 Székhely: Calea Vict. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.
Hírlékiadó: Nagyvárad, Deák Ferenc-ut. 9.
Hivatal: Arad, Str. Alexandri 1.
Szalmóp: Bathányi-utca 24. sz.

Pályázat

A dítrói aut. ort. izr. hitközség alkalmaz azon-nalra hittanítót, ki az elemi és polgári iskolai növendékeket hittanra, héberre és szokásos melámedszerű hitdolokra oktatja.
 Ajánlatokat fizetési igények megadásával köldendők. — Nőtlenek előnyben.
Fischer Izso
 hitk. elnök.

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh táblaüveg, karlsbad porcellán és Dittmár-fele lámpaáru érkezett.

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad.
 Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.
 Telefon 71 1253

Pontos és szolid kiszolgálás!

Kiszárazási ár: havonként ... 30 lei
 Egyes szám ára helyben, vidéken és pályaudvarokon 1-50 L

BŐRKABÁTOK:

Gazdászok, erdészek, sofförök részére mindennemű bőrruhák, nadrág, melény, sapka — női bőrkabátok — mérték szerint készítenek. Iparvállalatok, kereskedők, bányák stb. tömeges megrendelés esetén árkedvezmény.

ORADEA-MARE (Nagyvárad)
 Calea Victoria (Kolozsvári-ut.) 1 szám

Grünwald

Üvegcsiszolda, tükörárugyár és épületüvegezési vállalata

Oradea-Mare, Str. Gerliczy-utca 16

hirdetja, hogy tükörüveg-szállítmánya megérkezett!

Készít mindentéle csiszolt burorüvegeket és tüköröket, tükörök újrafoncsorozását. — Fintükrök I. II. III. rendű (1/2 coll) ládákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblaüvegek állandó nagy raktára

A legjobb rum-essencia 65 lei, más essenciák 75 lei kg.-ként!

árban kaphatók ...

Glück Henrik gyárában
 Oradea-Mare (Nagyvárad) Calea Vict. 1253
 (volt Kolozsvári-ut.) 74

Faliámpák
Függőlámpák
Lámpacsövek
Lámpamernyők és mindenféle világítási áruk
Porcellánárak
Táblaüveg és ablaktapasz
Zsinór és ornament-tábla
Précélt- és csiszolt üvegarak érkeztek!

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!
KOHLÓS TESTVÉREKTŐL
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Uj gyárvállalat Ügyeljünk a cégre

Üvegcsiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD) STR. SAGUNA (VOLT KAPUCINUS-UTCA) 20
 Készít tüköröket, burorüvegeket, tükörök újrafoncsorozása, finn- és colltükörök gyártása

APRÓHIRDETÉSEK

100 sz. ára 1 lej. Vasnapokból kettővel 2 lej.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lej.

Ellátásba fogad előkelő vallásos család két serdült leánytanulót. Cim a szerkesztőségben délután 3-6 óráig tudható meg.

Szigorúan ortodox családnál keresek két kislány számára ellátást. — Cim a kiadóhivatalban.

12. tanítónét vagy tanárnét keresek vidékre több gyermek mellé polgári és elemi osztályok előkészítésére. — Német nyelven parfékt. Hirsch Jakob Kissarmás.

Könyvelést, mérleg-készítést és német levelezést vállal esti foglalkozásra. — Megheresedek „Mérlegképes” jellegű a Reclamá-hoz kéretnek. 1946

Szörnyebélelet opossant vagy hasonlót, férfi kabátba megvarszek. Cim a kiadóhivatalban.

A közönség figyelmébe!
Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy **YANNA** színház **színházban** módomban van a közönség legényesebb kitérnek is eljött tenni. Melyekben állandó kősz cipők kaphatók. A n. é. közönség szíves pártfogását kérem.

ISRAEL ALADAR
A világhírt
Kerpel Károlyné
Kerpel szappan
Kerpel Bóbis szappan
Kerpel hántópor
kapható kicsinyben és nagyban
Rózsa nagydrogeriában
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirii 26
Mátyás tér. (ár) — 1921

Flerarite „BARZEL” vasúztlet
CLUJ-KOLOZSVAR,
Piata Mihailu Viteazul 13. — Telefon 10-49

KRISTÁLY
Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21

Megnyílt a forgalom!
Tisztelettel értesitem a vevő körömet, mintán a postaforgalom lehetővé vált, módomban áll **gyártás** és pontosan vevőhöz a legolcsóbb és legjobb minőségű áruval kiszolgálni. — A rendeléseket előírva — teljes tisztelettel
Winkler Mór és Társa
szállítmányár

HERCULES
cipőgyártás Str. Reg. Ferd. 5
nagy választékban női- és férfi cipők

„AGRICOLA”
Általános Román Biztosító R.-társaság
Bukaresti
Alapítók: 10,000,000 lej
ERDÉLYRÉSZI VEZÉRKÉPVISELŐSÉG
Cluj, Str. N. Larga (v. Jókai-u.) No. 11
(székhelyükben)
vállalat által biztosított élelmezési és az ezekben használt élelmiszerek minőségének ellenőrzésére felkérték a miniszteri engedéllyel bírók által megválasztott felügyelőket magyar, román és orosz eredetű áru-élelmiszerek ellenőrzésére és igazságtételére.
ROGONTSZÁLLÍTÓK: Cluj: Str. Regina Maria 1-3 sz. Bencu Constantin, Oradea-Mare: Str. Reg. Ferdinand I. Hillinger és Nyics bankháza. Székelyudvarhely: saját repterben (Károlyiudvarhelyi bank épületében). Satu-Mare: Piata Victoriei 6 sz. Bona Romana. Sighetul-Marmatiei: Póci és Póci Géza vállalatok és Targu-Mures: Póci Géza vállalat. Str. Calarasi No. 17. Bistrita: Marosvásárhelyi Takarékpénztár főköz. St.-Gheorghe: Dr. Kupferstich Armin ügyvéd. Cristur-Severino: Székelykeresztúri Takarékpénztár R.-T. Brassov: Ioan Lányi, Str. Lunga No. 15. Lugoj: Fried-Majer.

Restaurant LLOYD étterem

ORT. 725
CLUJ-KOLOZSVAR, UNIO ÉS MÁTYÁS KIRÁLY-UTCA SARKÁN

A nemrég megnyílt ort. kőser étterem Löwy és Feurlicht urak vezetésével már is nagy közkeveltségnek örvend. — Elsőrendűen elkészített étel és italival a közönség legényesebb igényeit is ki tudja elégíteni

Bunkettek, lakodalmak, társasvacsorák stb. rendezését legelőnyszerűbb árban vállalja

Csak egy ut vezet a szerény, egyszerűen a pártfogókat
HIGIA SOBORSZÉZ
Műhelye mindent!
Ciklája: „HERMA” Komolykál és Fogócska Gyár Rt.
CLUJ-KOLOZSVAR

Figyelem!
Feuerstein Kálmán új könyve:
A zsidó kérdés és annak megoldása a dionizmus

Szilágyi Eleonora R.-T.
Ajánlja: Műb. rum. háttérképeket, Kétszázadit pengéket és borot. 1210 Szoci. nagyraktár

A BÉCSI DIVAT SAISON-UJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK

VELOUR
DUVETIN
HOMESPUNS
SHEFLAN
GYAPJU TRICOT
SHOTIS
VELOURCHIFFON
ANGOL RUHA-BÁRSZOVY
ORF. DE CHIN
CHARMANT
HAROGY
ORF. GEORGET
FANTASIE

AZ ÖSSZES DIVATSZINEKBEIN
OLCSÓ ÁRAK!
GRÜNWALD ÉS STEINER
NŐI DIVATKÖLÖNLEGESSÉGEK ARUHÁZA
CLUJ, PIATA UNIRII No. 12

Bognár és Zántó
Krédyi kereskedelmi r. t.
CLUJ, — (KOLOZSVAR).
Calea Reg. Ferd. No. 70.
(volt Ferenc József-ut.).
Krédyi legelőbb bor sör és sörözgyártótelep. Édes, likör, rum és cognac gyárt. Specialisuradalmi fajborok, szőlő-és ábrupálinka. 1147

Pendele & Rivett
volt
Joh. B. Ellron & Sons
LONDON
nagyromániai vezérképviselet.
H. R. KENT
Galati, Str. Domneasca 13

GANZ
villamosági részleg. Műhelyesége: 975-1
Pinta Mihailu Vit.
Széchenyi-tér 41.
sz. (Székely-palota.)
Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, izzólámpa szénpálcák, szériai anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telef. 408

Uj mazsola és citrom
érkezett nagyobb mennyiségben a
Katz és Bernát céghez
Cluj-Kolozsvár, mely a mai naptól kezdve a legolcsóbb napi áron lesz kiárusítva.

A Temesvári Gyapjúgyár Rt.
Kolozsvári főközfutóban:
Gal. Viktorial (Kossuth Lajos u.) 24
eredeti gyári árakon kaphatók:
férfi- és női gyapjuszövetek
En-gros és en-detail!
HARISNYAÁRUK EN-GROS!

Minden házbán fontos!
Az egészség érdekében nélkülözhetetlen a párnatöltés, vatta-, lőszőr- és gyapjútisztítás, melyet gézerőre és vegytisztításra berendezett műhelyekben gyorsan és pontosan vállaltok
Raktáron tartok kősz párnákat és tollat. Mérsékelt árak! — Szóid kiszolgálás!
Stern Salamon Bocskay-utca 9

Szarut, szarukétyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű tmárhulladékot legmagasabb napiárban vásárol
Szaru- és csontárnyagár R.-T. Cluj

„Melissát” kérjen, ha finom cukorkát akar!

Csak nagyban!
A lei emelkedésének hatása ellenőrző a szövetárak csökkentését
Angol szövetek
legelőnyszerűbb minőségben, direkt Londonból
Bucaresti, Str. Academ. 45
FIÓKOK: Cernaul, Tempelgasse 4
Chisinau, Mihailovsca 60

Kadima kiadóvállalat Rt. kiadása, Cluj-Kolozsvár.